

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИТ АЖ АХУЙН ТООЦООТ
ҮЙЛДВЭРИЙН ГАЗАР

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2024/10/НА-СТА-ОНА

ЗУУНМОД ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТ ОНӨААТҮГ-ЫН 2023 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН АУДИТЫН ХУРААНГУЙ
ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитор: Б.Адъяасүрэн

Утас: 70273204 Цахим хаяг: adiyasurenb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.open.audit.mn

АГУУЛГА

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН	5
3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	8
Залруулсан алдаа.....	8
3.2 Албан шаардлага.....	8
3.3 Зөвлөмж	9
4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	9

Товчилсон үгийн жагсаалт

СТОУС	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
УИХ	Улсын Их Хурал
ЗГ	Засгийн газар
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ЗТХЯ	Зам Тээвэр Хөгжлийн Яам
ЗТХТ	Зам тээвэр хөгжлийн төв

**ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582. Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.03.15 № 01/2025
танай _____-ны № _____-г

Г ЗУУНМОД ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТ Г
ОНӨААТҮГ-ЫН ЗАХИРАЛ
Г.ЖАРГАЛЦЭЦЭГ ТАНАА

Г **Хязгаарлалттай дүгнэлт** Г

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.4, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Төв аймгийн Зуунмод цэцэрлэгжүүлэлт ОНӨААТҮГ-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Төв аймгийн Зуунмод цэцэрлэгжүүлэлт ОНӨААТҮГ-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Зуунмод цэцэрлэгжүүлэлт ОНӨААТҮГ нь тайлант онд борлуулсан бүтээгдэхүүний өртгийг дутуу тооцоолсон, 10,685.3 мянган төгрөгийг нэхэмжлэхгүйгээр хувь хүний данс руу шилжүүлэн уг дүнгээр Монсульт ШТС-аас төлбөрийн баримт авсан, өглөгийг барагдуулалгүй харилцах дансны үлдэгдэл 22,369.5 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарсан байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Зуунмод цэцэрлэгжүүлэлт ОНӨААТҮГ нь Төв аймаг байгуулагдсаны 100 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэхтэй холбоотойгоор 322,297.9 мянган төгрөгийн 20 бүтээн байгуулалтын ажлыг хийж гүйцэтгэн Зуунмод сумын орчны тохижилт, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд батлагдсан орлогын бүрдүүлэлт 16 хувиар тасарч, Зуунмод цэцэрлэгжүүлэлт ОНӨААТҮГ-ын удирдах зөвлөлийн тогтоолоор Зуунмод цэцэрлэгжүүлэлт ОНӨААТҮГ-ын ажилчдын үндсэн цалинг 2023 оны 9 дүгээр сарын 01-нээс эхлэн 30 хувиар нэмэгдүүлсэнтэй холбоотойгоор зардлыг 5,4 хувиар хэтрүүлэн алдагдалтай ажилласан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал гараагүй болно. Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага нь санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	20,610,917.13	47,475,123.37
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	2,580,355.13	22,369,504.92
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	2,580,355.13	22,369,504.92
31210	Төгрөг	2,580,355.13	22,369,504.92
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	2,580,355.13	22,369,504.92
33	АВЛАГА	608,000.00	1,252,627.26
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	0	1,996.57
33402	Татвар, НДШ-ын авлага /ТӨҮГ/	0	555,830.69
33500	Бусад авлага	608,000.00	694,800.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	608,000.00	694,800.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	17,422,562.00	23,852,991.19
35200	Дуусаагүй үйлдвэрлэл	7,298,298.00	9,501,406.00
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	7,688,264.00	7,045,212.45
35400	Хангамжийн материал	2,436,000.00	7,306,372.74
35410	Бичиг хэргийн материал	0	32,727.29
35470	Бусад хангамжийн материал	2,436,000.00	7,273,645.45
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	279,928,119.00	245,786,413.94
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	279,928,119.00	245,786,413.94
39200	Биет хөрөнгө	279,928,119.00	245,786,413.94
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	209,741,395.00	209,741,395.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-183,478.00	-16,925,887.66
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	63,481,000.00	63,481,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-139,136.00	-12,835,336.44
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	6,336,190.00	6,336,190.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,701,199.00	-5,869,293.99
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	4,605,000.00	4,605,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,211,653.00	-2,746,652.97
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	300,539,036.13	293,261,537.31
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	295,172,001.90	304,919,615.66
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	295,172,001.90	304,919,615.66
41300	Өглөг	295,172,001.90	304,919,615.66
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	22,816.00	0
41360	Бусад өглөг	295,149,185.90	304,919,615.66
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	278,222,395.00	273,222,395.00
41363	Татварын өглөг /ТӨҮГ/	5,332,588.90	28,652,620.66
41364	НДШ-ийн өглөг /ТӨҮГ/	2,165,314.00	0
41366	Дансны өглөг /ТӨҮГ/	9,428,888.00	3,044,600.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	5,367,034.23	-11,658,078.35
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	5,367,034.23	-11,658,078.35
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	5,367,034.23	-11,658,078.35
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	0	5,903,737.51
51220	Тайлант үеийн үр дүн	5,367,034.23	-17,561,815.86
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	300,539,036.13	293,261,537.31

2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	51,052,942.73	338,740,529.46
2	Борлуулалтын өртөг	40,864,058.88	104,707,258.81
3	Нийт ашиг (алдагдал)	10,188,883.85	234,033,270.65
8	Бусад орлого	178,853,844.55	38,217,000.00
8	Бусад орлого (Татвар ногдох орлого)	178,853,844.55	38,217,000.00
9	Борлуулалт, маркетингийн зардал	779,373.00	-
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	182,299,984.18	288,523,539.51

12	Бусад зардал		1,288,547.00
300	Бусад зардал (татвар ногдох орлогоос хасагдахгүй зардал)		1,288,547.00
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	5,963,371.22	(17,561,815.86)
19	Орлогын татварын зардал	596,337.12	-
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	5,367,034.10	(17,561,815.86)
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	5,367,034.10	(17,561,815.86)
24	Орлогын нийт дүн	5,367,034.10	(17,561,815.86)

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Өмч	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
1	2022 оны 01-р сарын 01-ний үлдэгдэл	-	5,367,034.09	5,367,034.09
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга		536,703.42	536,703.42
3	Залруулсан үлдэгдэл	-	5,903,737.51	5,903,737.51
4	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)		(17,561,815.86)	(17,561,815.86)
5	Бусад дэлгэрэнгүй орлого			-
6	Өмчид гарсан өөрчлөлт	-		-
7	Зарласан ногдол ашиг			-
8	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн			-
9	2023 оны 12 -р сарын 31 -ний үлдэгдэл	-	(11,658,078.35)	(11,658,078.35)

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	233,345,470.00	408,037,513.11
111	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	56,453,270.00	366,049,213.11
115	Татаас, санхүүжилтийн орлого	170,050,800.00	-
116	Бусад мөнгөн орлого	6,841,400.00	41,988,300.00
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	221,836,114.87	388,248,363.32
121	Ажиллагчдад төлсөн	92,917,361.37	145,947,341.93
122	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	24,855,317.04	44,924,784.72
123	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	75,880,190.00	158,057,752.50
124	Ашиглалтын зардалд төлсөн	601,130.61	1,243,530.65
125	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	11,915,560.00	13,395,513.50
127	Татварын байгууллагад төлсөн	3,212,632.56	19,034,044.67
128	Даатгалын төлбөрт төлсөн	387,175.00	280,000.00
129	Бусад мөнгөн зарлага	12,066,748.29	5,365,395.35
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	11,509,355.13	19,789,149.79
2.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	8,929,000.00	-
221	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	8,929,000.00	-
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(8,929,000.00)	-
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	2,580,355.13	19,789,149.79
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		2,580,355.13
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	2,580,355.13	22,369,504.92

2.5 Эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

дд 1	Үзүүлэлт Орлого	2023 он			
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Хэтрэлт хэмнэлт	Хувь
1.1	Хөрөнгө оруулалтын санхүүжилт	299,881.70	289,463.23	(10,418.47)	97%
1.2	Сумын ИХ-ын бүтээн байгуулалтын ажил	10,000.00	5,000.00	(5,000.00)	50%
1.3	Төв гудамжний ногоон байгууламжийн тохижилтын ажил	19,997.45	19,650.21	(347.24)	98%
1.4	Борлуулалтын орлого	60,935.97	61,566.08	630.11	101%
1.5	Сургалт, зөвөлгөө	1,000.00	1,194.00	194.00	119%
1.6	Ногоон байгууламжийн усалгаа	600.00	550.00	(50.00)	92%
1.7	Бусад орлого /тайралт, арчилгаа тордолгоо/	350.00	110.00	(240.00)	31%
1.8	Хандив тусламж	0.00	5,000.00	-	
1.9	Нэмэлт санхүүжилт Зуунмод ЗДТГ-аас	0.00	30,000.00	-	
	Нийт орлого	392,765.12	412,533.51	-15,231.60	105%
2.1	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны зардал				
	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны санхүүжилтээр хийгдэх ажлын материалын зардал	90,504.37	90,504.37	-	100%
	Сумын ИХ-ын бүтээн байгуулалтын ажлын зардал	8,819.60	8,819.60	-	100%
	Төв гудамжний ногоон байгууламжийн тохижилтын ажлын зардал	17,732.85	17,732.85	-	100%
	Хөрөнгө оруулалтын зардлын дүн	117,056.82	117,056.82	-	100%
2.2	Үндсэн үйл ажиллагааны урсгал зардал				
	Цалин хөлс	178,803.88	180,663.43	(1,859.55)	101%
	Ажил олгогчоос төлөх НДШ	24,512.95	22,281.92	2,231.03	91%
	Татварын зардал	5,332.59	5,332.59	-	100%
2.2.2	Ашиглалтын зардал				
	Гэрэл цахилгаан /квт-аар/	1,440.00	494.37	945.63	34%
	Дулаан, цэвэр бохир ус	1,614.99	1,360.00	254.99	84%
	Шуудан холбоо, интернет	966.00	662.50	303.51	69%
	Программ хангамж	180.00	200.00	(20.00)	111%
	Байрны түрээс	6,000.00	6,000.00	-	100%
2.2.3	Хангамж бараа материал				
	Шатахуун шатах тослох материал	20,169.56	6,456.93	13,712.63	32%
	Бичиг хэргийн зардал	2,347.00	1,097.64	1,249.36	47%
	Цэвэрлэгээ, хангамжийн материал	1,516.40	2,314.42	(798.02)	153%
	Хөдөлмөр хамгааллын зардал	6,795.00	3,747.00	3,048.00	55%
2.2.4	Эд хогшил урсгал засварын зардал				
	Урсгал засварын зардал	2,082.71	16,612.21	(14,529.50)	798%
	Багаж техник хэрэгсэл	10,976.00	2,154.90	8,821.10	20%
	Сэлбэг засварын зардал	5,000.00	3,915.05	1,084.95	78%
	Элэгдлийн зардал	0.00	34,141.70	(34,141.70)	
2.2.5	Томилот	1,000.00	344.00	656.00	34%
2.2.6	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардал	3,504.62	6,549.80	(3,045.18)	187%
2.2.7	Татвар төлбөр хураамжийн зардал				
	АМӨЯХТатвар	115.00	147.60	(32.60)	128%
	Авто машины агаарын бохирдол	16.50	19.00	(2.50)	115%
	Албан журмын даатгал	299.40	-	299.40	0%
	Замын хураамж	37.00	30.00	7.00	81%
	Автомашинны оношилгоо	88.00	63.00	25.00	72%
	Банкны хураамж	200.00	117.30	82.70	59%
	Аудитын төлбөр	600.00	784.00	(184.00)	131%
	Бусад төлбөр хураамж	900.00	125.00	775.00	14%
2.2.8	Ажилчдын даатгал (Гэнэтийн осол)	329.00	280.00	49.00	85%
2.2.9	Бусад зардал	1,000.00	1,115.72	(115.72)	112%
	Үндсэн үйл ажиллагааны урсгал зардлын дүн	275,826.60	297,010.07	(21,183.46)	108%
	Нийт зардал	392,883.42	414,066.88	(21,183.46)	105%

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Залруулсан алдаа

Аудитаар алдаа¹ илрээгүй.

3.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт байхгүй.

3.2 Албан шаардлага

1. Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй гүйлгээ гаргасан.

Илрүүлэлт: Тайлант онд 10,685.3 мянган төгрөгийг нэхэмжлэхгүйгээр хувь хүний данс руу шилжүүлэн уг дүнгээр Монсуль ШТС-аас төлбөрийн баримт авсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно”, 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “Нягтлан бодогч нь дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах үүрэг хүлээнэ” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “нийцсэн бөгөөд зохистой байх”, “эрх ба үүрэг” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21.1 “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан 4.2.1.11-д “Хууль, тогтоомж, гэрээ хэлэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага өгөв.

2. Өр төлбөрийг барагдуулаагүй.

Илрүүлэлт: тайлант онд үүссэн өглөгийг барагдуулалгүй харилцах дансны үлдэгдэл 22,369.5 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарсан. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5-д “Хариуцлагатай байх”, 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 “Төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “Нягтлан бодогч нь дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах үүрэг хүлээнэ” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн аудитын “нийцсэн бөгөөд зохистой байх”, “эрх ба үүрэг” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна

Шийдвэрлэсэн нь: Төрийн аудитын тухай хуулийн 21.1 “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан 4.2.1.11-д “Хууль, тогтоомж, гэрээ хэлэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага өгөв.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Нягтлан бодох бүртгэл тайлагналтай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Бүтээгдэхүүний өртгийг тооцоходоо худалдаж авсан үнээр тооцоолсон ба бүтээгдэхүүнийг олж бэлтгэхтэй холбогдон гарсан зардлыг нэмж тооцоолоогүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т “холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 5.1.3-д жинхэнэ хэрэгжилтийн зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлнө” гэж заасныг болон санхүүгийн тайлангийн “тохиолдсон байх”, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Бараа материалын өртгийг тооцоолоходоо НБББББ-ын бараа материалын бүртгэлийн бодлогод заасны дагуу үнэлэх зөвлөмж өгөв.

2. Арвилан хэмнэлт, үр ашиг, үр нөлөөтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тайлант онд төсөвт батлагдсан орлого 16,0 хувиар тасарч, зардлыг 5,4 хувиар хэтрүүлэн алдагдалтай ажилласан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.3 “Үйлдвэрийн газрын үйлдвэрлэл, санхүүгийн төлөвлөгөө боловсруулж, зохих байгууллагаар батлуулан биелэлтийг хангах” гэж заасныг болон санхүүгийн аудитын "эрх ба үүрэг", "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Батлагдсан төсөвт багтаан үр ашигтай ажиллах, зөвлөмж өгөв.

Дээрх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д заасан хугацаанд ирүүлж, биелэлтийг 2024 оны 6 дугаар сарын 14-ний өдрийн дотор Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил				Үүнээс			
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй гүйлгээ гарсан.	1	10,685.3			1	10,685.3		
Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртгийг дутуу тооцоолсон.	1	104,707.3					1	104,707.3
Өглөг нэмэгдсэн.	1	31,697.2			1	31,697.2		

Орлого 16 хувиар тасарч, зардлыг 5.4 хувиар хэтрүүлэн алдагдалтай ажилласан байна.	1	17,561.8					1	17,561.8
Дүн	4	164,651.6			2	42,382.5	2	122,269.1